

Łódź, dnia 6 grudnia 2019 r.

Pan
Wacław Jacek Adamczyk
Burmistrz Białej Rawskiej

WK – 602/58/2019

Na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 1992 roku o regionalnych izbach obrachunkowych (tekst jednolity Dz. U. 2019 r., poz. 2137), informuję Pana Burmistrza, że Regionalna Izba Obrachunkowa w Łodzi przeprowadziła kontrolę gospodarki finansowej i zamówień publicznych w Urzędzie Miasta i Gminy w Białej Rawskiej.¹ Kontrolą objęto wybrane zagadnienia z lat 2017– I półrocze 2019 roku, dotyczące przede wszystkim: kontroli wewnętrznej; zadłużenia jednostki; prowadzenia rachunkowości; gospodarki kasowej; sporządzania wieloletniej prognozy finansowej; sporządzania sprawozdań budżetowych i finansowych; realizacji dochodów z podatków i opłat lokalnych; realizacji dochodów z majątku; udzielania dotacji jednostkom spoza sektora finansów publicznych oraz dotacji dla niepublicznych placówek oświatowych; wydatków osobowych; udzielania zamówień publicznych; ewidencji i inwentaryzacji składników majątku, dochodów i wydatków w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi. Stwierdzone w wyniku czynności kontrolnych nieprawidłowości i uchybienia wynikały z nieprzestrzegania obowiązujących przepisów oraz naruszenia procedur wewnętrznej kontroli finansowej. Wykazane nieprawidłowości dotyczyły, w szczególności²:

I.

¹ Czynności kontrolne przeprowadzone zostały w dniach 15 lipca – 27 września 2019 roku. Protokół podpisano w dniu 25 października 2019 roku.

² Wystąpienie pokontrolne podlega udostępnieniu na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r., poz. 1429), z ograniczeniami wynikającymi z art.5 tej ustawy.

W zakresie spraw prawnoorganizacyjnych gminnych jednostek organizacyjnych

1. Burmistrz Białej Rawskiej udzielił pełnomocnictwa Dyrektorowi Miejsko - Gminnej Biblioteki Publicznej w Białej Rawskiej (pełnomocnictwo Or.IV.00113/24/09 z dnia 2 stycznia 2010 roku) oraz pracownikowi pełniącemu obowiązki Dyrektora Miejsko - Gminnego Ośrodka Kultury w Białej Rawskiej (pełnomocnictwo nr OR.IV.0052.2.2017 z dnia 26 kwietnia 2017 roku, obowiązujące do dnia 22 lutego 2018 roku), przywołując przepis prawa, który nie miał zastosowania w odniesieniu do pracowników zarządzających instytucjami kultury. Wskazany w przedmiotowym dokumencie art. 47 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r., poz. 506 ze zm.), umożliwia wydanie takich pełnomocnictw jedynie kierownikom jednostek organizacyjnych gminy, które nie posiadają osobowości prawnej. Natomiast instytucje kultury są jednostkami posiadającymi osobowość prawną - po spełnieniu wymogów określonych w art. 14 ust.1 ustawy z dnia 25 października 1991 roku o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r., poz. 1983 ze zm.). Wskazane jednostki organizacyjne Gminy Biała Rawska spełniały wymogi określone cytowanymi przepisami prawa, co szczegółowo opisano w *protokole kontroli*. W dniu 30 lipca 2019 roku Burmistrz Białej Rawskiej odwołał pełnomocnictwo wydane dla Dyrektora Miejsko - Gminnej Biblioteki Publicznej.
2. Obowiązujący w jednostce Regulamin organizacyjny, wprowadzony w życie zarządzeniem nr 101/2007 Burmistrza Miasta i Gminy Biała Rawska z dnia 31 grudnia 2007 roku, w latach 2008-2019 był kilkakrotnie zmieniany w wybranych obszarach działania Urzędu Miasta i Gminy, mimo to nie odzwierciedlał faktycznie istniejącej struktury organizacyjnej Urzędu. Według zapisów regulaminu - odpowiedzialność za realizację opisanych w nim procedur kontrolnych, w tym za koordynację wszystkich zadań kontrolnych w Urzędzie i jednostkach organizacyjnych, przypisano pracownikowi zatrudnionemu na samodzielnym stanowisku rewidenta zakładowego. Z ustaleń RIO wynikało, że w Urzędzie nie zatrudniono pracownika na takim stanowisku, a obowiązki w tym zakresie wykonuje firma zewnętrzna świadcząca usługi w zakresie audytu. Należy wskazać, że regulamin organizacyjny jest odzwierciedleniem struktury organizacyjnej jednostki, zawiera opisy podstawowych czynności, wzorcowych zachowań w komórkach organizacyjnych i w ramach pojedynczych stanowisk pracy oraz opisy pionowych i poziomych zależności w stosunku do innych elementów struktury. Jego aktualność wpływa na skuteczne zarządzanie kadrą pracowniczą i wykonywanie zadań.
3. Przyjęte zarządzeniem nr 46A/2014 Burmistrza Białej Rawskiej z dnia 9 czerwca 2014 roku zasady kontroli zarządczej, nie określały mechanizmów kontroli zarządczej, jak również bieżącego sposobu ich monitorowania ich funkcjonowania przez kierownika jednostki. Przedmiotowa instrukcja nie określała zasad raportowania Burmistrzowi Białej Rawskiej stanu i oceny funkcjonowania kontroli zarządczej w gminnych jednostkach

organizacyjnych. Zgodnie z art. 69 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r., poz. 869 ze zm.) - zapewnienie funkcjonowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej należy do obowiązków wójta (burmistrza, prezydenta miasta), przewodniczącego zarządu jednostki samorządu terytorialnego. Powinni oni podejmować odpowiednie działania gwarantujące należyte funkcjonowanie kontroli zarządczej, zarówno w odniesieniu do urzędu JST, którego są kierownikiem (I poziom kontroli zarządczej), jak i mając na uwadze ich szczególną pozycję w odniesieniu do jednostki samorządu terytorialnego jako całości (II poziom kontroli zarządczej).

4. Analiza dokumentacji w zakresie oceny funkcjonowania mechanizmów kontroli zarządczej w Gminie Biała Rawska za 2018 rok wykazała, że:
 - arkusze zarządzania ryzykiem oraz arkusze samooceny kontroli zarządczej sporządzali jedynie naczelnicy poszczególnych wydziałów Urzędu Miasta i Gminy w Białej Rawskiej. Wniosków w tym zakresie nie przedstawiali członkowie kadry kierowniczej, tj. Zastępca Burmistrza, Skarbnik, Sekretarz, którzy na bieżąco monitorują efektywność stosowanych rozwiązań kontroli zarządczej. W związku z posiadanymi kompetencjami (wskazanymi zakresem czynności bądź postanowieniami regulaminu organizacyjnego), mają oni uprawnienia do bieżącego reagowania na zaistniałe problemy w odniesieniu do poszczególnych elementów systemu kontroli zarządczej i podjęcia działań o charakterze naprawczym,
 - kierownicy gminnych jednostek organizacyjnych (za wyjątkiem Dyrektora Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białej Rawskiej), zaniechali przedłożenia Burmistrzowi Białej Rawskiej informacji w zakresie oceny funkcjonowania kontroli zarządczej w kierowanych przez nich jednostkach, natomiast Burmistrz nie podjął działań mających na celu wyegzekwowanie takich raportów. Obowiązek nadzoru Burmistrza nad tymi jednostkami wynikał z art. 69 ustawy o finansach publicznych, co wskazano we wcześniejszej części wystąpienia,
 - Burmistrz Białej Rawskiej nie potwierdził faktu zapoznania się z wynikami samooceny systemu kontroli zarządczej w kierowanej przez niego jednostce, której wyniki powinny stanowić istotne źródło informacji dla kierownika jednostki.

W zakresie ewidencji księgowej i sprawozdawczości budżetowej

1. Księgi rachunkowe Urzędu Miasta i Gminy w Białej Rawskiej prowadzono w formie rejestrów częściowych, w sposób naruszający wymogi określone w art. 11 ust. 1 i art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r., poz. 351 ze zm.), zgodnie z którymi - księgi rachunkowe obejmują zbiory zapisów księgowych, obrotów (sum zapisów) i sald, które tworzą: 1) dziennik; 2) księgę główną; 3) księgi pomocnicze; 4) zestawienia: obrotów i sald kont księgi głównej oraz sald kont ksiąg pomocniczych; 5) wykaz składników aktywów i pasywów (inwentarz). Zdarzenia gospodarcze były ewidencjonowane w siedmiu

rejestrach, a mianowicie: rejestr „Budżet Główny”, rejestr „Fundusz europejski - projekty”, rejestr „Fundusz Pracy”, rejestr „Podatki lokalne”, rejestr „Projekt OSP”, rejestr „ZFŚS”, rejestr „Zintegrowane technologie w gminach”. Program księgowy, przy użyciu którego prowadzono księgi rachunkowe, umożliwiał pominięcie zbioru zapisów z wybranego rejestru w danych wynikowych, tj. w księdze główna oraz w zestawieniu obrotów i sald oraz uniemożliwiał uzyskanie wspólnego dziennika zdarzeń odnotowywanych we wszystkich rejestrach. Każda księga rachunkowa posiadała swój odrębny plan kont i niemożliwe było księgowanie operacji pomiędzy dwoma księgami.

2. Stwierdzono błędne ewidencjonowanie na kontach syntetycznych dziennika główna (organu i jednostki) niżej wymienionych operacji gospodarczych:
 - wpływ środków z emisji obligacji ewidencjonowano na kontach: Wn 133, Ma 134, podczas gdy prawidłowo powyższa operacja winna być ujęta na kontach: Wn 133, Ma 260 – Zobowiązania finansowe,
 - w zakresie dochodów jednostki samorządu terytorialnego, tj.: subwencji, dotacji, udziałów w podatkach od osób fizycznych i od osób prawnych, stwierdzono, że dochody te ewidencjonowano w księgach Urzędu Miasta i Gminy w Białej Rawskiej na kontach: Wn 130, Ma 221 oraz równolegle na kontach organu: Wn 133, Ma 224. Powyższy schemat ewidencji ww. zdarzeń wynikał z faktu prowadzenia wspólnego rachunku bankowego dla budżetu Gminy, jak i dla jednostki prowadzącej obsługę budżetu, tj. Urzędu Miasta i Gminy. Natomiast wykonane dochody z ww. tytułów ujmowano na koncie 901 - Dochody budżetowe, na podstawie jednostkowego sprawozdania budżetowego Rb-27S. Przedmiotowe operacje powinny być ujmowane pod datą wpływu na rachunek budżetu na kontach: Wn 133, Ma 901 wraz z klasyfikacją budżetową, natomiast jednostkowe sprawozdanie budżetowe Urzędu Miasta i Gminy powinno uwzględniać operacje w zakresie realizowanych dochodów przez jednostkę budżetową,
 - w zakresie potrącenia kar umownych z wynagrodzenia wykonawcy stwierdzono, że sposób ewidencji nie odzwierciedlał zaistniałych zdarzeń gospodarczych. Notą nr 20/2018 z dnia 7 listopada 2018 roku obciążono Firmę Aglert Sp. z o.o. 00-511 Warszawa ul. Nowogrodzka 31, tytułem kary umownej za naruszenie terminu wykonania przedmiotu umowy nr 14/RG/2018 z dnia 9 kwietnia 2018 roku (§ 13 ust. 2 pkt 2 umowy), na kwotę 152.264,61 zł (27 dni opóźnienia x 0,2% od wartości brutto przedmiotu zamówienia). W dniu 11 października 2018 roku odnotowano wpływ faktury nr FA/62/2018, wystawionej w dniu 4 października 2018 roku przez ww. kontrahenta, tytułem „Przebudowa drogi gminnej Dańków – Pachy”, na kwotę 2.819.714,53 zł (brutto). Fakturę ujęto na kontach: Wn 080, Ma 201 (numer analityczny kontrahenta) wraz z klasyfikacją budżetową dział 600 rozdział 60016 § 6050 i równolegle na kontach: Wn 810, Ma 800-1. W dniu 5 listopada 2018 roku oraz w dniu 9 listopada 2018 roku przekazano z rachunku bieżącego na rachunek wykonawcy środki na łączną kwotę 2.667.449,92 zł, ujmując operację na kontach: Wn 201 numer analityczny kontrahenta, Ma 130 wraz z ww. klasyfikacją budżetową (wyciąg bankowy nr

246/2018 oraz nr 250/2018), natomiast potrącenie kary umownej w kwocie 152.264,61 zł zaewidencjonowano na kontach: Wn 130, Ma 760 wraz z klasyfikacją budżetową dział 758 rozdział 75814 § 0580 - w dniu 9 listopada 2018 roku (poz. księg. WB 250/0). Operacje w zakresie potrącenia kary umownej, powodującej wygaśnięcie wzajemnych zobowiązań do kwoty zobowiązania niższego, nie skutkuje faktycznym zwiększeniem aktywów, a jedynie ich uwolnieniem poprzez wygaśnięcie zobowiązania, na które wcześniej środki finansowe zostały zabezpieczone. Wobec braku kasowego charakteru ich wykonania kwoty objęte potrąceniem nie stanowią wydatku, jak też dochodu jednostki samorządu terytorialnego. Zgodnie z treścią ekonomiczną opisanych operacji gospodarczych, powyższe zdarzenia powinny być zaewidencjonowane na kontach: Wn 080, Ma 201 kwota wynikająca z wystawionej faktury przez kontrahenta (strona wydatkowa), Wn 240, Ma 760 przypis należności wynikających z naliczonej kary umownej na podstawie noty obciążeniowej (strona dochodowa), Wn 201, Ma 130 – przekazanie wynagrodzenia wykonawcy pomniejszone o kary umowne, Wn 201, Ma 240 – wartość kary umownej potrąconej z wynagrodzenia wykonawcy (strona wydatkowa),

- na koncie 222 – Rozliczenie dochodów budżetowych, w 2018 roku ujmowano operacje dotyczące zrealizowanych, przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej dochodów budżetu państwa, tj. z tytułu zaliczki alimentacyjnej, wpłat na fundusz alimentacyjny oraz pobranych odsetek od nieterminowych wpłat z ww. tytułów. Wpływ na rachunek budżetu w dniu 21 czerwca 2018 roku dochodów zrealizowanych przez Ośrodek w kwocie 900,79 zł zaewidencjonowano na kontach: Wn 133, Ma 222-1, a przekazanie na rachunek Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi w dniu 22 czerwca 2018 roku kwoty (-) 450,40 zł ujęto na kontach: Wn 133, Ma 222-1 (w wartości ujemnej). W związku z powyższym należy wskazać, że konto 222 służy do ewidencji rozliczeń z jednostkami budżetowymi z tytułu zrealizowanych przez te jednostki dochodów budżetowych. Na stronie Wn konta 222 ujmuje się dochody budżetowe zrealizowane przez jednostki budżetowe i urząd obsługujący organ podatkowy jednostki samorządu terytorialnego, w wysokości wynikającej z okresowych sprawozdań tych jednostek, w korespondencji z kontem 901, natomiast operacje w zakresie rozliczeń z budżetem państwa, w tym z tytułu funduszu alimentacyjnego bądź zaliczki alimentacyjnej (w części należnej budżetowi państwa) powinny być ujmowane na koncie 224 – Rozrachunki z budżetami. Dodatkowo operację dotyczącą wpływu na rachunek budżetu środków zaliczki alimentacyjnej, ujęto na kontach organu: Wn 240-1, Ma 224-1 tytułem zaliczka alimentacyjna na kwotę 450,40 zł pod datą 21 czerwca 2018 roku, a w dniu 22 czerwca 2018 roku operację dotyczącą przekazania środków do budżetu państwa, ujęto na kontach: Wn 224-1, Ma 240-1. W zapisach ww. operacji księgowych wskazano dokument źródłowy wyciąg bankowy, podczas gdy zastosowany dekret nie uwzględniał konta 133 – Rachunek budżetu,
- na koncie 222 zaniechano ewidencji operacji wynikających z jednostkowych sprawozdań budżetowych Rb-27S, przedkładanych przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Przedszkole w Białej Rawskiej. W toku

kontroli ustalono, że operacje w zakresie zrealizowanych dochodów przez ww. jednostki organizacyjne, które wpływały na rachunek bankowy (prowadzony wspólnie dla budżetu i jednostki), ewidencjonowano w księgach rachunkowych Urzędu Miasta i Gminy na kontach: 130, Ma 720 wraz z klasyfikacją budżetową, np. środki za wyżywienie w przedszkolu (dział 801 rozdział 80104 § 0660) na kwotę 24.774,20 zł z dnia 28 czerwca 2018 roku. Jednostkowe sprawozdania budżetowe sporządzane przez Urząd Miasta i Gminy, które uwzględniały zrealizowane dochody ww. jednostek budżetowych, były ujmowane na kontach organu: Wn 222-6 (Urząd Miasta i Gminy), Ma 901 wraz z klasyfikacją budżetową - dział 801, rozdział 80104, § 0660. Operacje w zakresie wpływu na rachunek bankowy zrealizowanych przez jednostki budżetowe dochodów powinny być odnotowane na kontach Wn 133, Ma 222 z odpowiednią analityką, a następnie na podstawie przedłożonych jednostkowych sprawozdań budżetowych Rb-27S ujęte na kontach Wn 222, Ma 901 z uwzględnieniem podziałki klasyfikacji budżetowej wskazanej w przedmiotowym sprawozdaniu,

- na koncie 201 ewidencjonowano operacje, których nie przewidywał katalog zdarzeń opisanych w zakładowym planie kont w odniesieniu do konta 201, tj. składka członkowska przekazana na rzecz Związku Gmin. Przedmiotowa operacja powinna być ujęta na koncie 240 – Pozostałe rozrachunki.

Opisane wyżej nieprawidłowości naruszały postanowienia obowiązującego planu kont oraz przepisy rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 roku w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2017 r., poz. 1911).

3. Nie zachowano wymaganego terminu zamknięcia ksiąg rachunkowych prowadzonych dla: budżetu Gminy oraz Urzędu Miasta i Gminy za 2017 rok i za 2018 rok, wynikiem czego była możliwość wprowadzania dodatkowych zapisów do ksiąg rachunkowych po sporządzeniu sprawozdań finansowych za wskazane okresy sprawozdawcze. Powyższe naruszało art. 270 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (tekst jednolity Dz. U. 2017 r., poz. 2077 ze zm.) w zw. z art. 12 pkt 4 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którymi - ostateczne zamknięcie i otwarcie ksiąg rachunkowych jednostki kontynuującej działalność, powinno nastąpić najpóźniej w ciągu 15 dni od dnia zatwierdzenia sprawozdania finansowego za dany rok obrotowy. Zamknięcia ksiąg rachunkowych za 2017 rok i za 2018 rok dokonano w trakcie prowadzonej przez inspektorów RIO kontroli.
4. Podstawą ewidencji operacji, w księgach rachunkowych, w zakresie wpływu na rachunek bankowy środków bądź ich wydatkowania były wyciągi bankowe, które nie spełniały wymogu określonego w art. 21 ust. 1 pkt 6 ustawy o rachunkowości, gdyż nie zawierały informacji co do sposobu ujęcia zdarzenia w ewidencji. Wskazanie kont w zakresie zapłaty za towar bądź usługę, umieszczano na fakturach lub rachunkach dokumentujących koszt

ich zakupu, natomiast w odniesieniu do operacji dokumentujących wpływ środków na rachunek bankowy, stwierdzono brak wskazań kont księgowych bądź w nielicznych przypadkach informacje te nanoszono zapisem nietrwałym, tj. ołówkiem bez wskazania osoby je umieszczającej. Przywołany powyżej przepis prawa wymagał, aby dowód księgowy zawierał co najmniej: stwierdzenie sprawdzenia i zakwalifikowania dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych przez wskazanie miesiąca oraz sposobu ujęcia dowodu w księgach rachunkowych (dekretacja), podpis osoby odpowiedzialnej za te wskazania. W trakcie prowadzonych czynności kontrolnych służby księgowe w poprawny sposób przygotowywały dowody księgowe do ujęcia ich w księgach rachunkowych.

5. Stosowany w kontrolowanej jednostce sposób identyfikowania dowodów księgowych był niejednorodny, a obowiązujące postanowienia instrukcji obiegu dokumentów nie określały zasad oznaczania i identyfikowania dowodów księgowych. Wyciągi bankowe były wprowadzane do urzędzeń księgowych z numerem zewnętrznym, tj. numerem nadanym przez bank, natomiast pozostałe dowody księgowe były oznaczane numeracją ciągłą, która umożliwia weryfikację zapisów księgowych z dokumentacją, np. wyciąg bankowy z dnia 16 października 2018 roku o numerze zewnętrznym 232 był oznaczony numerem pozycji księgowej 8461, do urzędzeń księgowych został wprowadzony jako „wyciąg bankowy dokument 232”. Kolejny dowód księgowy oznaczono numerem 8462 (polecenie księgowania z dnia 17 października 2018 roku) i pod takim numerem ujęto je w urzędzeniach księgowych. Powyższy sposób ujmowania w urzędzeniach księgowych dokumentów nie spełniał wymogu określonego art. 24 ust. 4 pkt 1 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którym - księgi rachunkowe uznaje się za sprawdzalne, jeżeli umożliwiają stwierdzenie poprawności dokonanych w nich zapisów, stanów (sald) oraz działania stosowanych procedur obliczeniowych, a w szczególności: udokumentowanie zapisów pozwala na identyfikację dowodów i sposobu ich zapisania w księgach rachunkowych na wszystkich etapach przetwarzania danych.
6. W odniesieniu do rocznych sprawozdań budżetowych Rb-PDP - z wykonania dochodów podatkowych oraz rocznych sprawozdań budżetowych Rb-27S - z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego, sporządzonych za 2017 rok, stwierdzono że kwoty przedstawione w ww. sprawozdaniach, w zakresie skutków finansowych obniżenia górnych stawek podatkowych w podatku od środków transportowych, były nieprawidłowe. Wyliczone wartości dla autobusów powyżej 22 miejsc zostały zaniżone o łączną kwotę 399,10 zł, gdyż dla przedmiotowej grupy pojazdów zastosowano inną niż określona w obwieszczeniu Ministra Finansów z dnia 28 lipca 2016 roku (M.P. z 2016 r., poz. 779), stawkę podatkową. Zagadnienie powyższe zostało szczegółowo omówione w protokole kontroli.
7. W sprawozdaniu Rb-27S, sporządzonym wg stanu na dzień 30 czerwca 2019 roku wykazano kwotę skutków finansowych w kwocie 413.401,00 zł, wynikającą z decyzji organu podatkowego nr FN.I.3120.1.O.P.2018 z dnia

11 kwietnia 2018 roku w sprawie rozłożenia na raty zaległości podatkowej w podatku od nieruchomości od osób prawnych, czym naruszono przepisy § 3 ust. 1 pkt 11 lit. b Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego, stanowiącej załącznik nr 36 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 roku w sprawie sprawozdawczości budżetowej (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r., poz. 1393 ze zm.), zgodnie z którym - sprawozdanie jednostkowe z wykonania planu dochodów budżetowych z tytułu podatków, opłat oraz niepodatkowych należności budżetowych, pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego, sporządza się na podstawie danych księgowości podatkowej w sposób następujący - w przypadku podjęcia przez organ podatkowy decyzji o odroczeniu terminu płatności lub rozłożeniu na raty zapłaty podatku bądź zaległości podatkowej, skutki finansowe wynikające z tych decyzji, powinny być wykazywane za kolejne okresy sprawozdawcze w roku, w którym została wydana decyzja. W trakcie czynności kontrolnych, jednostka dokonała korekty sprawozdania Rb 27S - z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego, za okres sprawozdawczy od początku roku do dnia 30 czerwca 2019 roku i w dniu 21 sierpnia 2018 roku przekazała ją do RIO w Łodzi.

8. W odniesieniu do sprawozdań budżetowych Rb-Z za IV kwartał 2018 roku oraz za II kwartał 2019 roku stwierdzono, że zobowiązania w zakresie emisji papierów wartościowych, których emisariuszem był Dom Maklerski BPS SA z siedzibą w Warszawie, na kwotę 8.170.000,00 zł wykazano w kolumnie 10 wierzyciele krajowi - banki, podczas gdy prawidłowo powinny być one wykazane w kolumnie 11 - pozostałe krajowe instytucje finansowe, co wynikało z § 2 ust.1 2 pkt 4 Instrukcji sporządzania sprawozdań, stanowiącej załącznik nr 9 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 roku w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (tekst jednolity Dz. U. z 2014 r., poz. 1773 ze zm.), zgodnie z którym - w układzie podmiotowym prezentowane są zobowiązania wobec m.in. następujących wierzycieli: pozostałych krajowych instytucji finansowych - rozumianych jako jednostki, których główną działalnością jest pośrednictwo finansowe (przy równoczesnym zaciąganiu zobowiązań na własny rachunek w wyniku przeprowadzania transakcji finansowych), z wyłączeniem banków, oraz jednostki świadczące usługi pomocnicze w stosunku do pośrednictwa finansowego. Do tej grupy podmiotów zalicza się w szczególności fundusz inwestycyjny, towarzystwo funduszy inwestycyjnych, narodowy fundusz inwestycyjny, zakład ubezpieczeń, towarzystwo emerytalne, fundusz emerytalny, dom maklerski, mające siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
9. Ustalono, że kierownicy jednostek budżetowych nie wywiązywali się z obowiązku sporządzania i przedkładania organowi nadrzędnemu, tj. Gminie Biała Rawska, jednostkowych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań z operacji finansowych, a mianowicie:
 - Burmistrz Białej Rawskiej zaniechał sporządzenia i złożenia sprawozdania Rb-Z według stanu na koniec II kwartału 2018 roku,

- Dyrektor Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej zaniechał sporządzenia i złożenia sprawozdania Rb-Z według stanu na koniec II kwartału 2018 roku,
- dyrektorzy jednostek oświatowych, tj. Szkoły Podstawowej w Białej Rawskiej, Szkoły Podstawowej w Pachach, Szkoły Podstawowej w Starej Wsi, Szkoły Podstawowej w Błazejewicach, Szkoły Podstawowej w Babsku, Szkoły Podstawowej w Lesiewie, Szkoły Podstawowej w Chodnowie oraz Gimnazjum w Białej Rawskiej nie przedłożyli jednostkowych sprawozdań budżetowych Rb-27S za okresy sprawozdawcze: od początku roku do dnia 30 czerwca 2018 roku, od początku roku do dnia 31 października 2018 roku oraz sprawozdań o operacjach finansowych, tj. o stanie zobowiązań Rb-Z według stanu za II kwartał 2018 roku.

Obowiązki w powyższym zakresie wynikały z § 4 pkt 3 lit. b rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 roku w sprawie sprawozdawczości budżetowej oraz z § 6 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 roku w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych.

10. W zakresie sporządzonego wg stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku bilansu Gminy Biała Rawska stwierdzono, że:
 - w pozycji I.1.2. aktywów bilansu - Pozostałe środki pieniężne, wykazano środki na wydatki niewygasające z końcem roku w kwocie 209.990,00 zł (saldo konta 135), które powinny być wykazane w pozycji bilansu I.1.1. – środki pieniężne budżetu. Środki na wydatki niewygasające pomimo zdeponowania ich na wyodrębnionym rachunku bankowym oraz jednoznacznym przeznaczeniu określonym uchwałą organu stanowiącego wciąż pozostają w dyspozycji jednostki samorządu terytorialnego i stanowią przedmiot obrotu finansowego tej jednostki,
 - w poz. I.1.1. pasywów bilansu – Zobowiązania finansowe krótkoterminowe, wykazano wartość zobowiązań długoterminowych w kwocie 19.384.030,86 zł odnotowanych na koncie 134 i 260, które powinny być wykazane w pozycji I.1.2. bilansu – Zobowiązania długoterminowe. W trakcie czynności kontrolnych sporządzono korektę bilansu w powyższym zakresie,
 - w poz. I.3. pasywów bilansu – Pozostałe zobowiązania, wykazano wartość zobowiązań z tytułu zwrotu nienależnie pobranego świadczenia alimentacyjnego w kwocie 595,00 zł podlegającego zwrotowi do budżetu państwa (saldo konta 224-4 strona Ma). Powyższe zobowiązanie z uwagi na rozrachunek publicznoprawny powinno być wykazane w poz. I.2. – Zobowiązania wobec budżetów.

W zakresie wieloletniej prognozy finansowej

1. Analiza Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Biała Rawska: na lata 2018 – 2021 (z informacją o prognozie długu na lata 2018 – 2032), przyjętej uchwałą nr XL/367/17 Rady Miejskiej w Białej Rawskiej z dnia 22 grudnia 2017 roku (ostatnia zmiana wprowadzona uchwałą nr IV/31/18 z dnia

31 grudnia 2018 roku) oraz Wieloletniej Prognozy Finansowej na lata 2019 - 2022 (z informacją o prognozie długu na lata 2019 - 2032), przyjętej uchwałą nr V/36/19 Rady Miejskiej w Białej Rawskiej z dnia 18 stycznia 2019 roku (ostatnia zmiana wprowadzona uchwałą nr X/84/19 z dnia 19 czerwca 2019 roku) wykazała, że przyjęte w niej założenia w zakresie planowanych wielkości spłat zadłużenia dla 2021 roku były niezgodne z postanowieniami umów kredytu, pożyczek oraz z warunkami emisji obligacji. W prognozie na lata 2018-2021 (wersja pierwotna) kwota planowanych spłat zadłużenia dla ww. okresu wynosiła 2.276.926,21 zł. W trakcie roku dokonano zmniejszenia planu w zakresie przedmiotowych rozchodów ustalając go na poziomie 1.777.372,81 zł, podczas gdy łączna wartość spłat dla roku 2021 wynikająca z umów wynosiła 2.230.620,00 zł (różnica stanowiła kwotę 453.248,00 zł). Planowana wielkość rozchodów z tytułu spłat zadłużenia dla roku 2021 w prognozie na lata 2019-2022 (z uwzględnieniem zmian wprowadzonych w I półroczu 2019 roku) pozostawała w tej samej wysokości, przy tym samym poziomie spłat zadłużenia wynikającym z zawartych umów. Po uwzględnieniu prawidłowej wielkości spłat zadłużenia (zgodnie z ustaleniami umów) dla roku 2021 oraz przy przyjęciu pozostałych założeń zawartych w WPF na lata 2019-2022, należy stwierdzić, że Gmina Biała Rawska nie spełniła dla 2021 roku relacji określonej w art. 243 ustawy o finansach publicznych. Wskaźnik spłat zadłużenia obliczony dla 2021 roku przewyższał dopuszczalny wskaźnik spłaty zobowiązań, co szczegółowo opisano w protokole kontroli. W opisanym stanie faktycznym i prawnym, przedmiotowa uchwała stanowiłaby przedmiot rozstrzygnięć organu nadzoru. Wieloletnia prognoza finansowa powinna być realistyczna, dlatego też wielkości planowanych do spłaty rat kapitałowych powinny być zgodne z wielkościami wynikającymi z obowiązujących, na moment jej sporządzania umów dotyczących różnych tytułów dłużnych, stosownie do art. 226 ust. 1 pkt 6 ustawy o finansach publicznych.

2. Analiza danych wykazanych w WPF-ie na lata 2018 - 2021 (wersja ostateczna) oraz w WPF-ie na lata 2019 - 2022 (wersja obowiązująca po dniu 19 czerwca 2019 roku) wykazała, że w tabeli „Dane uzupełniające o długu i jego spłacie”, w kolumnie 14.1. przedstawiono informacje, które nie odzwierciedlały stanu faktycznego w zakresie planowanych wielkości spłat zobowiązań wynikających z zawartych umów kredytu, pożyczki i warunków emisji papierów wartościowych. Przykładowo, w WPF na lata 2019-2022, dla lat 2030 - 2032 wskazano wartość „0” złotych, podczas gdy według umowy na emisję obligacji zawartej z Domem Maklerskim Banku BPS SA z siedzibą w Warszawie z dnia 2 października 2018 roku - spłaty zobowiązań wynosiły dla 2030 roku - 1.700.000,00 zł, dla roku 2031 - 1.700.000,00 zł, dla roku 2032 - 500.000,00 zł. Różnice w powyższym zakresie odnotowano także w WPF-ie na lata 2018-2021 dla okresu od 2020 roku do 2030 roku oraz w WPF na lata 2019-2022 dla okresu od 2021 roku do 2032 roku.

W zakresie realizacji dochodów z tytułu podatków i opłat

1. W wyniku analizy prawidłowości opodatkowania podatkiem od nieruchomości osób prawnych stwierdzono, że:
 - organ podatkowy w odniesieniu do podatnika zaewidencjonowanego pod numerem (...) ³ zaniechał w okresie 2015-2019 podjęcia działań mających na celu doprowadzenie do opodatkowania nieruchomości będących własnością podatnika. (...) ⁴ Ostatniego przypisu podatku na koncie podatnika dokonano w roku 2014, na podstawie deklaracji złożonej na rok 2014 (...) ⁵. Od 2015 roku podatnik nie składał deklaracji podatkowych, a organ podatkowy nie podjął działań mających na celu określenia zobowiązania podatkowego na kolejne lata podatkowe (2015 – 2019). Zgodnie z ustawą z dnia 12 stycznia 1991 roku o podatkach i opłatach lokalnych (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r., poz.1170) - opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości podlegają następujące nieruchomości lub obiekty budowlane: grunty; budynki lub ich części; budowle lub ich części związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, a obowiązek podatkowy w zakresie podatku od nieruchomości powstaje od pierwszego dnia po miesiącu, w którym zaistniały okoliczności uzasadniające powstanie tego obowiązku (dokonano nabycia prawa własności nieruchomości budynkowej bądź gruntowej). Osoby prawne zobowiązane są do złożenia, w terminie do dnia 31 stycznia każdego roku, organowi podatkowemu właściwemu ze względu na miejsce położenia przedmiotów opodatkowania, deklaracji na podatek od nieruchomości na dany rok podatkowy, sporządzonej na formularzu według ustalonego wzoru, a jeżeli obowiązek podatkowy powstał po tym dniu - w terminie 14 dni od dnia zaistnienia okoliczności uzasadniających powstanie tego obowiązku. Natomiast w myśl art. 21 § 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r., poz. 90 ze zm.) - jeżeli w postępowaniu podatkowym organ podatkowy stwierdzi, że podatnik, mimo ciążącego na nim obowiązku, nie zapłacił w całości lub w części podatku, nie złożył deklaracji albo że wysokość zobowiązania podatkowego jest inna niż wykazana w deklaracji, albo powstałego zobowiązania nie wykazano, organ

³ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

⁴ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

⁵ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

podatkowy wydaje decyzję, w której określa wysokość zobowiązania podatkowego, która to decyzja stanowi podstawę do dokonania przypisu podatku.

W przypadku wystąpienia okoliczności uzasadniających wygaśnięcie obowiązku podatkowego osoby prawne zobowiązane są odpowiednio skorygować uprzednio złożone deklaracje – **w terminie 14 dni** od dnia wystąpienia takich okoliczności. W opisywanym przypadku, podatnik nie zgłosił okoliczności powodujących wygaśnięcie obowiązku podatkowego, a zgodnie z informacjami wynikającymi z Krajowego Rejestru Sądowego – uaktualniony wpis z 19 listopada 2018 roku - pod numerem (...) ⁶ widnieje w dalszym ciągu podatnik;

- podatnik o numerze ewidencyjnym (...) ⁷ zadeklarował do opodatkowania na rok 2017 powierzchnię budynków związanych z prowadzoną działalnością gospodarzą - 7.332,55m², podczas gdy według dokumentacji źródłowej organu podatkowego (karty budynku, deklaracje podatkowe na lata 2018 i 2019), podatnik posiadał budynki związane z prowadzoną działalnością o powierzchni 7.322 m². W trakcie czynności kontrolnych, organ podatkowy wezwał podatnika do korekty danych zawartych w deklaracji i złożenia dyspozycji w zakresie sposobu wykorzystania powstałej nadpłaty w wysokości **178,00 zł**;
- podatnik o numerze ewidencyjnym (...) ⁸ w deklaracjach podatkowych na lata 2017-2019 zaniżył powierzchnię gruntów podlegających opodatkowaniu w stosunku do danych wynikających z ewidencji gruntów i budynków, prowadzonej przez Starostwo Powiatowe w Rawie Mazowieckiej. (...) ⁹ wobec powyższego grunty o powierzchni 250 m² nie zostały objęte żadnym podatkiem. W trakcie czynności kontrolnych organ podatkowy wezwał podatnika do złożenia stosownych wyjaśnień. W dniu 7 sierpnia

⁶ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 3 (dane zawarte w aktach postępowania podatkowego, kontroli podatkowej) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

⁷ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

⁸ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

⁹ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

2019 roku podatnik złożył do organu podatkowego korekty deklaracji na podatek od nieruchomości za lata 2015-2019, w których wykazał powierzchnię gruntów związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą o 250 m² większą od zadeklarowanej dotychczas. Należność wynikająca z korekt w łącznej kwocie 953,00 zł plus 180,00 zł odsetki podatnik wpłacił w dniu 13 sierpnia 2019 roku.

Powyższe nieprawidłowości wskazują na to, że organ podatkowy zaniechał przeprowadzenia czynności sprawdzających w odniesieniu do składanych przez podatników deklaracji podatkowych, na podstawie art. 272 ustawy Ordynacja podatkowa, zgodnie z którym - organ podatkowy dokonuje czynności sprawdzających mających na celu ustalenie stanu faktycznego w zakresie niezbędnym do stwierdzenia zgodności stanu faktycznego z przedstawionymi dokumentami. Stosownie do art. 274a ww. ustawy - w razie wątpliwości co do poprawności złożonej deklaracji organ podatkowy może wezwać do udzielenia, w wyznaczonym terminie, niezbędnych wyjaśnień lub uzupełnienia deklaracji, wskazując przyczyny podania w wątpliwość rzetelności danych w niej zawartych.

2. Komendanci ochotniczych straży pożarnych działających na terenie Gminy Biała Rawska nie wywiązali się z obowiązku złożenia deklaracji na podatek od nieruchomości na lata 2017-2019. Zgodnie z art. 6 ust. 9 pkt 1 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych - osoby prawne są zobowiązane składać, w terminie do dnia 31 stycznia, organowi podatkowemu właściwemu ze względu na miejsce położenia przedmiotów opodatkowania, deklaracje na podatek od nieruchomości na dany rok podatkowy, sporządzone na formularzu według ustalonego wzoru. Organ podatkowy nie podjął działań określonych w art. 274a §1 ustawy Ordynacja podatkowa, zgodnie z którym - organ podatkowy może zażądać złożenia wyjaśnień w sprawie przyczyn niezłożenia deklaracji lub wezwać do jej złożenia, jeżeli nie została złożona mimo takiego obowiązku. Przedmiotowe deklaracje ww. osoby prawne złożyły w trakcie czynności kontrolnych RIO w Łodzi.
3. W wyniku analizy wydanych w latach 2017-2019 decyzji ustalających wysokość podatku od nieruchomości na rzecz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą oraz informacji podatkowych stanowiących podstawę ich wydania, stwierdzono następujące nieprawidłowości:
 - organ podatkowy utworzył dla jednego podatnika, w obrębie tego samego podatku, dwa konta ewidencyjne, jedno konto uwzględniające przedmioty opodatkowania związane z działalnością gospodarczą i drugie konto uwzględniające dane dotyczące nieruchomości z tą działalnością nie związane, co naruszało zasady wynikające z § 11 ust. 4 pkt 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 25 października 2010 roku w sprawie zasad rachunkowości oraz planów kont dla organów podatkowych jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2010 r., nr 208, poz. 1375), zgodnie z którym - dla każdego podatnika prowadzi się odrębne konto w każdym podatku. Zatem, tylko rodzaj podatku stanowi podstawę utworzenia

kolejnego konta, a nie fakt czy podatnik prowadzi działalność gospodarczą, czy też nie i ile posiada nieruchomości. W myśl art. 6 ust. 6 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych - osoby fizyczne, z zastrzeżeniem ust. 11, zobowiązane były złożyć właściwemu organowi podatkowemu informację (nie informację) o nieruchomościach i obiektach budowlanych, sporządzoną na formularzu według ustalonego wzoru, w terminie 14 dni od dnia wystąpienia okoliczności uzasadniających powstanie albo wygaśnięcie obowiązku podatkowego lub od dnia zaistnienia zdarzenia, o którym mowa w ust. 3. przywołanego wyżej artykułu;

- niezgodne z danymi wynikającymi z ewidencji gruntów i budynków oraz z danymi wynikającymi z informacji podatnika o numerze ewidencyjnym (...) ¹⁰ opodatkowanie gruntów będących w posiadaniu podatnika. (...) ¹¹ Podatnik nie uwzględnił w informacji podatkowej powierzchni gruntów działki nr (...) ¹² oraz budynków magazynowych o powierzchni 31 m², jak również wartości budowli. W stwierdzonym stanie faktycznym teren przedmiotowych działek w dużej części był utwardzony (asfalt, płyty betonowe, kostka brukowa), a działka nr (...) ¹³ ogrodzona, które to utwardzenia terenu oraz ogrodzenie, w rozumieniu przepisów prawa budowlanego, stanowią budowle podlegające opodatkowaniu na podstawie art. 1a ust. 1 pkt 2 i pkt 3 w zw. z art. 4 ust. 1 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych. W związku z powyższym istniały przesłanki do podjęcia działań wynikających z art. 274a § 1 ustawy Ordynacja podatkowa, a w przypadku niewystarczających wyjaśnień podatnika, organ podatkowy powinien podjąć czynności wynikające z art. 281 ww. ustawy, w celu ustalenia zgodności ze stanem faktycznym danych wykazanych przez podatnika w informacjach;
- podatnikowi nr (...) ¹⁴ ustalono na lata 2017-2019 wysokość podatku od nieruchomości w oparciu o dane wynikające z informacji podatkowej złożonej

¹⁰ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

¹¹ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

¹² Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

¹³ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

¹⁴ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia

w dniu 30 grudnia 2008 roku (...) ¹⁵. Zgodnie z przepisami art. 1a ust. 1 pkt 3 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych – za grunty, budynki i budowle związane z prowadzeniem działalności gospodarczej uznaje się grunty, budynki i budowle będące w posiadaniu przedsiębiorcy lub innego podmiotu prowadzącego działalność gospodarczą. W związku z powyższym, już sam fakt posiadania gruntów, budynków czy budowli przez przedsiębiorcę lub inny podmiot prowadzący działalność gospodarczą jest podstawowym i wystarczającym warunkiem prawnym do zaliczenia tych nieruchomości w poczet kategorii przedmiotów opodatkowania związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej. Organ podatkowy nie podjął działań mających na celu ustalenie stanu faktycznego, na podstawie art. 272 i art. 274a ustawy Ordynacja podatkowa.

4. W odniesieniu do prawidłowości opodatkowania podatkiem od środków transportowych w latach 2017-2019, stwierdzono następujące nieprawidłowości:
- przypadki zaniechania ujęcia w załącznikach do deklaracji danych technicznych pojazdu wymaganych do ustalenia prawidłowej stawki podatku, np.: w załącznikach do deklaracji za rok 2017, podatnik o numerze konta (...) ¹⁶ dla dwóch przyczep powyżej 12 ton wskazał dopuszczalną masę całkowitą pojazdu, podczas gdy do ustalenia prawidłowej stawki wymagane było wskazanie dopuszczalnej masy całkowitej zespołu pojazdów; podatnik o numerze za 2018 rok nie wskazał systemu zawieszenia dla pojazdu - (ciągnik siodłowy),
 - stwierdzono przypadki zaniechania wskazania przez podatników wymaganych drukiem deklaracji informacji, w zakresie danych w części: D - dane dotyczące przedmiotów opodatkowania, które stanowiły podstawę dokonania przypisu podatku na koncie podatnika (zbiorcze zestawienie danych wykazanych w załącznikach do deklaracji DT-1), co stwierdzono w deklaracji złożonej przez podatnika o numerze konta: (...) ¹⁷ (deklaracja za

29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

¹⁵ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

¹⁶ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

¹⁷ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

2019 rok), (...)¹⁸ (deklaracja za 2017 rok, za 2018 rok, za 2019 rok), (...)¹⁹ (deklaracja za 2019 rok).

5. Nie opodatkowano gruntów rolnych stanowiących własność jednostek ochotniczych straży pożarnych położonych na terenie gminy Biała Rawska, sklasyfikowanych jako IV klasa gruntów. Obowiązek podatkowy wynikał z art. 1 w zw. art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 15 listopada 1984 roku o podatku rolnym (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r., poz. 1256 ze zm.), zgodnie z którym - podatnikami podatku rolnego są osoby prawne, będące właścicielami gruntów sklasyfikowanymi w ewidencji gruntów i budynków jako użytki rolne, z wyjątkiem gruntów zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej innej niż działalność rolnicza. W trakcie czynności kontrolnych wezwano Komendantów ww. jednostek do złożenia deklaracji na podatek rolny na lata 2015-2019. Łączna kwota przypisanego podatku rolnego wynosiła 2.723,00 zł.
6. Kontrola wydanych w okresie 2017-2019 decyzji w sprawie ulg i zwolnień w zakresie podatku od nieruchomości wykazała, że:
 - decyzję nr I.FN.I.3120.3.2017 z dnia 31 maja 2017 roku w sprawie umorzenia zaległości w podatku od nieruchomości na kwotę 1.780,00 zł, decyzję nr FN.II.3120.4.2018 z dnia 28 listopada 2018 roku w sprawie umorzenia zaległości podatkowych z roku 2018 roku na kwotę 675,00 zł, decyzję nr FN.II.3120.1.2018 z dnia 31 stycznia 2018 roku w sprawie umorzenia zaległości w podatku od nieruchomości z 2017 roku na kwotę 280,00 zł roku oraz decyzje w sprawie umorzenia zaległości podatkowych wydane w 2019 roku - tj. nr FN II.3110.2.2019 z dnia 8 lutego 2019 roku i nr FN.II.3121.6.2019 z dnia 29 marca 2019 roku, na łączną kwotę wraz z odsetkami 318,90 zł, wydał Zastępca Burmistrza nie posiadający umocowania prawnego do ich wydania, co naruszało (art. 13 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 143 § 1 ustawy Ordynacja podatkowa, zgodnie z którymi - decyzje dotyczące indywidualnych spraw podatkowych należą do wyłącznej kompetencji wójta, (burmistrza, prezydenta miasta), będącego organem podatkowym. Wydanie decyzji w imieniu tego organu przez zastępcę lub innych pracowników może nastąpić wyłącznie na podstawie pisemnego upoważnienia wójta (burmistrza, prezydenta miasta) ustalającego zakres tego upoważnienia. Analiza wydanych dla Zastępcy upoważnień wykazała, że Burmistrz pismem z dnia 13 stycznia 2011 roku nr OrIV.0113/10/2011 upoważnił na podstawie art. 143 § 1 ustawy Ordynacja podatkowa, swojego

¹⁸ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

¹⁹ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

Zastępcę - Pana Zbigniewa Szcześniaka do podpisywania decyzji podatkowych „z wyłączeniem decyzji dotyczących ulg w spłacie podatku oraz umorzeń podatków”;

- w decyzji nr I.FN.II.3121.2.2017 z dnia 16 maja 2017 roku w sprawie umorzenia zaległości podatkowej zawarto nieprecyzyjny zapis rozstrzygnięcia dotyczący okresu, którego dotyczy umarzana zaległość. Rozstrzygnięcie ograniczone do treści „umorzenie zaległości z lat ubiegłych” nie wskazywało jakiego okresu ta zaległość dotyczyła i czy kwota podlegająca umorzeniu stanowiła faktycznie zaległość podatkową. Zgodnie z art. 210 § 1 pkt 5 ustawy Ordynacja podatkowa - najistotniejszym elementem wydanej decyzji, jest jej rozstrzygnięcie zwane osnową, które powinno być jednoznaczne, jasne i pełne. Osnowa decyzji wyraża rezultat stosowania normy prawa materialnego do konkretnego wypadku, w kontekście konkretnych okoliczności faktycznych i materiału dowodowego. Rozstrzygnięcia nie można ani domniemywać ani wyprowadzać z treści uzasadnienia. Powinno ono być wyrażone wyraźnie w osnowie decyzji;
- decyzjami nr: I.F.N.II.3120.4.2017 z dnia 19 grudnia 2017 roku wydaną na wniosek podatnika z dnia 11 grudnia 2017 roku, nr FN.I.3120.8.2018 z dnia 27 grudnia 2018 roku wydaną na wniosek z dnia 31 października 2018 roku i nr FN.II.3120.4.2018 z dnia 28 listopada 2018 roku wydaną na wniosek podatnika z dnia 31 października 2018 roku, umorzono zaległości w podatku, które w części na dzień złożenia wniosków nie były zaległościami podatkowymi. Na podstawie art. art. 67a § 1 pkt 3 ustawy Ordynacja podatkowa, organ podatkowy może na wniosek podatnika, z zastrzeżeniem art. 67b, w przypadkach uzasadnionych ważnym interesem podatnika lub interesem publicznym, umorzyć w całości lub w części zaległości podatkowe, odsetki za zwłokę lub opłatę prolongacyjną. Zatem, aby żądanie podatnika w sprawie umorzenia zaległości podatkowej było zasadne, należy wniosek złożyć najwcześniej dzień po upływie ustawowego terminu płatności. We wniosku z dnia 11 grudnia 2017 roku, podatnik - osoba prawna, zwracał się o „umorzenie spłaty podatku od nieruchomości z tyt. rat I-XII/2017”, podczas gdy termin zapłaty XII raty upływał 15 grudnia 2017 roku. Wnioskodawcy – osoby fizyczne składając wnioski w dniu 31 października 2018 roku, ubiegali się o umorzenie zaległości w podatku od nieruchomości z tytułu rat II, III i **IV**, podczas gdy termin płatności raty IV upływał 15 listopada 2018 roku.

W zakresie realizacji dochodów z majątku

1. W zakresie wykonania budżetu za 2017 i 2018 rok stwierdzono, że jednostka nie dokonywała bieżącej aktualizacji planu finansowego w zakresie dochodów ze sprzedaży majątku. Z zaplanowanych w budżecie na 2017 rok dochodów ze sprzedaży nieruchomości w kwocie 431.900,00 zł odnotowano ich wykonanie w wysokości 25.854,58 zł (sprzedaż miała miejsce w dniu 27 czerwca 2017 roku), a zmiany w tym zakresie dokonano dopiero uchwałą Rady Miejskiej nr XL/357/17 z dnia 19 grudnia 2017 roku. Z zaplanowanych

w budżecie 2018 roku dochodów ze sprzedaży nieruchomości 350.000,00 zł, odnotowano ich wykonanie w kwocie 71.309,25 zł, a zmiany w tym zakresie dokonano dopiero uchwałą Rady Miejskiej nr III/17/18 z dnia 14 grudnia 2018 roku. Bieżąca i właściwa analiza przebiegu wykonania budżetu, na którą zwrócono uwagę w protokole kontroli, umożliwia terminowe podejmowanie działań korygujących plan w zakresie gromadzenia dochodów i dokonywania wydatków.

2. Analiza procedur zbycia, w drodze przetargów ustnych nieograniczonych, nieruchomości gminnych oznaczonych jako działka nr 137/1, o powierzchni 0,0603 ha, położona w m. Szczuki i działka nr 1238, o powierzchni 0,060 ha, położona w obrębie miasta Biała Rawska wykazała, że:
 - zbywający nie przeliczył wartości zbywanych nieruchomości na euro, co było wymagane przez § 6 ust. 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 września 2004 roku w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości (tekst jednolity Dz. U. 2014 r., poz. 1490);
 - w procedurze zbycia nieruchomości nr 1238 w Białej Rawskiej nie zachowano terminu zawarcia umowy wskazanego w art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r., poz. 2204 ze zm.), zgodnie z którym - wyznaczony termin zawarcia umowy nie mógł być krótszy niż 7 dni od dnia doręczenia zawiadomienia. W opisywanym przypadku zawiadomienie o terminie zawarcia umowy doręczono nabywcy w dniu 19 grudnia 2018 roku (potwierdzenie jego odbioru w dokumentacji) z informacją, że zawarcie umowy nastąpi we wskazanej kancelarii notarialnej w dniu 20 grudnia 2018 roku i w tym dniu umowę zawarto.
3. Stwierdzono pobieranie opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości gminnej oznaczonej numerem 225/2, o powierzchni 148 m² w Białej Rawskiej, z naruszeniem przepisu art. 72 ust. 3 pkt 5 ustawy o gospodarce nieruchomościami. W akcie notarialnym Repetytorium A nr 1825/994 z dnia 1 grudnia 1994 roku, obejmującym umowę przeniesienia prawa użytkowania wieczystego ustalono, że oddawana nieruchomość przeznaczona jest pod zabudowę budynkiem handlowo-usługowym i do budowy takiego obiektu zobowiązani byli użytkownicy wieczystości (małżeństwo). Wobec powyższego wysokość stawki procentowej opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego, która jest uzależniona od określonego w umowie celu, na jaki nieruchomość gruntowa została oddana, powinna wynosić 3% jej wartości, a nie jak ustalono 1%.
4. Nieprawidłowo obliczono opłatę roczną z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości gminnych, pozostających w użytkowaniu „GS Samopomoc Chłopska”, co szczegółowo opisano w protokole kontroli. W wyniku nieprawidłowych wyliczeń, powstała nadpłata w przedmiotowej opłacie w wysokości łącznej 1.356,81 zł za okres lat 2017-2019.
5. Zaniechano podjęcia działań windykacyjnych w odniesieniu do zaległości w zapłacie należności z tytułu użytkowania wieczystego gruntów, które to

zaniechanie doprowadziło do przedawnienia roszczeń w kwocie 60,34 zł z tego tytułu. Na koncie użytkownika wieczystego odnotowano zobowiązania z tytułu użytkowania wieczystego powstałe w latach 2013-2016. Wierzyciel dopiero w dniu 19 stycznia 2017 roku skierował pozew do Sądu, którym objął zaległości z tego okresu. W związku z powyższym zaległości odnotowane na koncie użytkownika za rok 2013 w kwocie 60,34 zł uległy przedawnieniu, bowiem według art. 118 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r., poz. 1145), termin przedawnienia dla roszczeń o świadczenia okresowe wynosi trzy lata.

6. Wykazy nieruchomości przeznaczonych do oddania w dzierżawę na okres do trzech lat dotyczące: działki nr 1269/4 przy ul. Mickiewicza w Białej Rawskiej, działek nr nr 1341, 1342, 118, 119/1, 125/1, 121/1, 122/1, 123/1, 126/1, 113/1, 120/1, 124/1, 114/1, 115/1, 116/1, części działki 201/1, położonych na terenie Miasta Biała Rawska oraz działki nr 106 położonej we wsi Żurawia, nie zawierały informacji wymaganych przez art. 35 ust. 2 pkt 9 i pkt 10 ustawy o gospodarce nieruchomościami, tj. nie określały terminów wnoszenia opłat z tytułu dzierżawy oraz zasad ich aktualizacji.

W zakresie dotacji udzielanych podmiotom spoza sektora finansów publicznych

Stwierdzono niezgodny z postanowieniami ogłoszenia sposób oceny ofert podmiotów pozarządowych ubiegających się o wsparcie realizacji zadania publicznego w zakresie upowszechniania kultury fizycznej i sportu, obejmującego prowadzenie zajęć i rozgrywek sportowych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych w różnych dyscyplinach sportu oraz udział w zawodach i rozgrywkach sportowych. W dniu 22 grudnia 2017 roku Burmistrz Białej Rawskiej ogłosił konkurs ofert na wsparcie realizacji w 2018 roku wymienionego wyżej zadania publicznego informując, że oceny ofert dokona komisja konkursowa, kierując się kryteriami: celowość, możliwość realizacji zadania (kwalifikacje i uprawnienia i doświadczenie realizatorów zadania, wkład rzeczowy, wkład osobowy, osiągnięcia, efektywność (relacja kosztów i rezultatów, ocena kalkulacji kosztów realizacji zadania), rzetelność i terminowość rozliczenia środków finansowych związanych z realizacją zadań wcześniejszych, udział środków własnych w realizację zadania, bez przypisania tym kryteriom wartości punktowych. Członkowie komisji dokonywali oceny oferty poprzez przyznanie punktów za poszczególne kryterium, i tak np. planowany udział środków własnych w realizacji zadania oceniano w skali od 6-10, kryterium wkładu rzeczowego od 6-1, cena przedstawionej kalkulacji kosztów od 1-10 punktów. Ponadto dokonano oceny ofert w oparciu o kryterium „*Staranność w przygotowaniu dokumentacji ofertowej...*” w skali od 1-10, chociaż takiego kryterium nie przewidziano w ogłoszeniu o konkursie. Należy uznać przyjęcie tego kryterium za niezasadne, bowiem źle wypełniona oferta, bądź oferta nie zawierająca wymaganych informacji, jako błędna formalnie, nie powinna być przedmiotem oceny komisji.

W zakresie wydatków związanych z realizacją zadań inwestycyjnych

Zakup i montaż mikroinstalacji fotowoltaicznych z systemem zarządzania energią oraz wymiana instalacji pieca węglowego c.o. na piece opalane pelletem drzewnym w Gminie Biała Rawska

1. W odniesieniu do postępowania przetargowego na wybór wykonawcy zadania „Zaprojektowanie, dostawa i montaż mikroinstalacji fotowoltaicznych z systemem zarządzania energią o wartości zamówienia powyżej wartości ustalonej na podstawie art. 4 pkt 8 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 roku Prawo zamówień publicznych stwierdzono, że zamawiający pomimo niezłożenia przez wykonawcę FlexiPower Group Sp. z o.o. sp. k. ul. Majora Hubala 157, Wola Zaradzyńska, oświadczenia w zakresie istnienia (bądź nie) podstaw o charakterze krajowym do wykluczenia go z udziału w postępowaniu, zaniechał wezwania wykonawcy do złożenia ww. oświadczenia. Oferta została poddana dalszej ocenie i uznana za najkorzystniejszą. Według treści specyfikacji istotnych warunków zamówienia, z uwagi na jego wartość, wykonawcy wraz z ofertą zobowiązani byli złożyć w formie elektronicznej opatrzone kwalifikowalnym podpisem i zaszyfrowane (opatrzone hasłem), oświadczenie w formie standardowego formularza Jednolitego Europejskiego Dokumentu Zamówienia (JEDZ), którego wzór określa rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2016/7 z dnia 5 stycznia 2016 r. (Dz. Urz. UE nr L 3 z 6.1.2016, str. 16), potwierdzające wstępnie spełnianie przez wykonawcę warunków udziału w postępowaniu, brak podstaw wykluczenia, jak też spełnianie kryteriów selekcji (obiektywne zasady i kryteria ustalone przez zamawiającego na potrzeby ograniczenia liczby kwalifikujących się kandydatów). Wzór takiego formularza w wersji edytowalnej stanowił załącznik nr 2 do specyfikacji, a szczegółową instrukcję jego opracowania i zasady jego składania opisano w sekcji 8 specyfikacji. Jednolity Europejski Dokument Zamówienia (JEDZ) złożony przez wskazanego wyżej wykonawcę odbiegał w treści od Standardowego Formularza Jednolitego Europejskiego Dokumentu Zamówienia określonego powołanym rozporządzeniem oraz od wzoru formularza JEDZ w wersji edytowalnej, załączonego przez zamawiającego do specyfikacji istotnych warunków zamówienia. Dokument (JEDZ) załączony przez wykonawcę nie zawierał w Części III punktu D, stanowiącej o istnieniu bądź nie podstaw o charakterze wyłącznie krajowym do wykluczenia go z udziału w przedmiotowym postępowaniu.
2. Kontrola prawidłowości postępowania przetargowego przy wyborze wykonawcy zadania w formule zaprojektuj i wybuduj „Montaż piecy wraz z infrastrukturą towarzyszącą w Szkole Podstawowej w Babsku” wykazała, że zamawiający nie wypełnił dyspozycji wynikającej z art. 86 ust. 5 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 roku Prawo zamówień publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r., poz. 1843), wg której - zobowiązany był podać przed sesją otwarcia ofert, kwotę jaką zamierza przeznaczyć na sfinansowanie

zamówienia. Zamawiający ograniczył w tym zakresie informację do podania szacunkowej wartości netto i brutto zamówienia. Informacja ta była istotna w tym stanie faktycznym, bowiem oferowana kwota brutto przez jedyne w postępowaniu wykonawcę zamówienia, przekraczała szacunkową wartość zamówienia. Chociaż kwota przeznaczona na sfinansowanie zamówienia w praktyce często stanowi odzwierciedlenie wyceny szacunkowej przedmiotu zamówienia, to jednak nie zawsze musi to ta kwota.

3. W odniesieniu do procedury wyboru inspektora nadzoru nad robotami związanymi z „Zaprojektowaniem, dostawą i montażem mikroinstalacji fotowoltaicznych z systemem zarządzania energią” - zamówienie poniżej kwoty 30.000 euro – stwierdzono, że do realizacji przedmiotowej usługi wybrano wykonawcę ((...)²⁰ z wynagrodzeniem 17.900,00 zł brutto), który nie potwierdził spełnienia ustalonego przez zamawiającego warunku w zakresie zdolności technicznej i zawodowej. Zamawiający ustalił, że potwierdzeniem spełnienia tego warunku jest wykazanie przez wykonawcę dysponowaniem kluczowymi osobami, tj. co najmniej jedną osobą przewidzianą do pełnienia funkcji inspektora nadzoru robót elektrycznych, posiadającą uprawnienia budowlane do kierowania, nadzorowania i kontrolowania budowy i robót w zakresie sieci, instalacji i urządzeń elektrycznych lub odpowiadające im ważne uprawnienia budowlane, upoważniające do kierowania robotami w branży elektrycznej. Ponadto, osoba ta, w okresie ostatnich trzech lat lub okresie prowadzenia działalności jeśli był krótszy niż trzy lata, powinna pełnić funkcję inspektora nadzoru inwestorskiego na co najmniej jednej inwestycji polegającej na dostawie i montażu instalacji fotowoltaicznych (z załączeniem dowodów określających, czy te usługi wykonano należycie). Wybrany wykonawca, na wezwanie zamawiającego, załączył wykaz osób uczestniczących w wykonywaniu przedmiotu zamówienia, w którym wskazał jako pełniącą funkcję inspektora nadzoru osobę posiadającą wymagane przez zamawiającego uprawnienia budowlane do kierowania robotami budowlanymi bez ograniczeń w specjalności instalacyjnej w zakresie sieci, instalacji i urządzeń elektrycznych i elektroenergetycznych, zatrudnioną przez wykonawcę na podstawie umowy zlecenia. Drugą osobą wskazaną w wykazie osób kluczowych uczestniczących w realizacji przedmiotu zamówienia był składający ofertę (...)²¹, dla którego określono zakres wykonywanych przez niego prac jako „Współpraca w ramach posiadanych uprawnień”, a który nie legitymował się wymaganymi przez zamawiającego uprawnieniami w zakresie kierowania robotami

²⁰ Wyłączono dane osobowe ze względu na prywatność osoby fizycznej - podstawa wyłączenia art.5 ust.2 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.23 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

²¹ Wyłączono dane osobowe ze względu na prywatność osoby fizycznej - podstawa wyłączenia art.5 ust.2 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.23 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

elektrycznymi, posiadał bowiem Certyfikat Instalatora Odnawialnych Źródeł Energii, nadawany przez Urząd Dozoru Technicznego. W ramach potwierdzenia spełnienia drugiej części tego warunku, tj. wykazanie, że wskazana osoba do pełnienia funkcji inspektora nadzoru sprawowała takie czynności na przynajmniej jednej tożsamej do przedmiotu zamówienia inwestycji, wykonawca przedłożył wykaz wykonanych robót wraz z referencjami, z których wynikało, że w Gminie Rokitno nad realizacją zadania „Energia słoneczna dla Gminy Rokitno”, funkcję inspektora nadzoru sprawował (...) ²² (z informacji internetowych wynika, że zamawiający nie wymagał przy realizacji wskazanego zamówienia posiadania przez inspektora nadzoru takich uprawnień jak Gmina Biała Rawska) oraz wykonanie w Gminie Terespol usługi inspektora nadzoru inwestorskiego nad realizacją zadania „Dostawa i montaż instalacji solarnych, fotowoltaicznych, pomp ciepła i kotłów na biomasę w domach jednorodzinnych w mieście Terespol”, którą to usługę świadczyło Biuro Projektowe Delta sp. z o.o. z siedzibą w Łukowie przy ul. Wereszczaków 72-74, a do których to referencji wykonawca przedłożył oświadczenie, że usługi świadczone przez Biuro Projektowe Delta sp. z o.o., dotyczą pełnienia nadzoru przez m.in. (...) ²³. W żadnym z wymienionych dokumentów nie wskazano, że funkcję inspektora nadzoru sprawowała wskazana przez wykonawcę osoba posiadającą wymagane przez zamawiającego uprawnienia budowlane do kierowania robotami budowlanymi bez ograniczeń w specjalności instalacyjnej w zakresie sieci, instalacji i urządzeń elektrycznych i elektroenergetycznych.

W kontekście poczynionych ustaleń należy wskazać, że wybrany wykonawca niewątpliwie posiadał umiejętności i kwalifikacje do właściwego wykonania przedmiotowej usługi, niemniej jednak nie udokumentował spełnienia warunku określonego przez zamawiającego w punkcie 5.1. specyfikacji istotnych warunków zamówienia, tj. warunku w zakresie zdolności technicznej i zawodowej. Choć wartość zamówienia nie przekraczała wyrażonej w złotych równowartości kwoty 30 000 euro i zamawiający nie był zobowiązany do stosowania przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych, to jednak zobligowany był do przestrzegania określonych przed siebie reguł postępowania. Skoro zamawiający na potrzeby omawianego postępowania ustalił warunki, jakie powinni spełnić wykonawcy, opublikował je w BIP, na swojej stronie internetowej, to zobowiązany był do egzekwowania ich spełnienia przez wykonawców.

²² Wyłączono dane osobowe ze względu na prywatność osoby fizycznej - podstawa wyłączenia art.5 ust.2 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.23 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

²³ Wyłączono dane osobowe ze względu na prywatność osoby fizycznej - podstawa wyłączenia art.5 ust.2 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.23 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

W zakresie ewidencji składników majątku i inwentaryzacji

1. W księgach inwentarzowych rzeczowych składników majątku stwierdzono przypadki nieprawidłowej charakterystyki środka trwałego. Wprowadzając do ewidencji analitycznej nowy środek trwały w kolumnie „Nazwa” wskazywano nazwę zadania inwestycyjnego w wyniku, którego powstał dany środek trwały bądź zwiększenie wartości istniejącego składnika majątku, np.: w grupie 2 pod poz. 1774 zaewidencjonowano składnik o nazwie „Zagospodarowanie terenu Ośrodka Kultury i Rekreacji” o wartości początkowej 101.325,99 zł, nadając numer inwentarzowy 2/29/290/1774, w grupie 6 pod poz. 1923 ujęto składnik „montaż klimatyzatorów w Urzędzie i w budynku OKP” na kwotę 18.388,50 zł, podczas gdy pod poz. 464 tej samej grupy przyjęto środek trwały „Klimatyzator typu split (...)”, o wartości 13.461,12 zł. Powyższe naruszało art. 3 ust. 1 pkt 15 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którym - ilekroć w ustawie jest mowa o: środkach trwałych - rozumie się przez to, z zastrzeżeniem pkt 17, rzeczowe aktywa trwałe i zrównane z nimi, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby jednostki. Zalicza się do nich w szczególności: a) nieruchomości w tym grunty, prawo użytkowania wieczystego gruntu, budowle i budynki, a także będące odrębną własnością lokale, spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego, b) maszyny, urządzenia, środki transportu i inne rzeczy, c) ulepszenia w obcych środkach trwałych, d) inwentarz żywy.
2. W zakresie inwentaryzacji przeprowadzonej w 2017 roku stwierdzono następujące nieprawidłowości:
 - zarządzeniem nr 104/2017 z dnia 30 listopada 2017 roku w sprawie inwentaryzacji składników majątku, Burmistrz Białej Rawskiej polecił przeprowadzenie inwentaryzacji składników majątku w ochotniczych strażach pożarnych położonych na terenie gminy Biała Rawska, dla których nie jest kierownikiem w rozumieniu przepisów ustawy o rachunkowości. Wskazać należy, że na podstawie art. 4 ust. 5 ustawy o rachunkowości – zobowiązany do zarządzenia przeprowadzania inwentaryzacji majątku w danej jednostce, jest jej kierownik,
 - zaniechano zinwentaryzowania sald kont „zespołu 2” odnotowanych na dzień 31 grudnia 2017 roku w księgach rachunkowych organu. Powyższe salda należało zinwentaryzować poprzez weryfikację bądź potwierdzenie salda w zależności od rodzaju należności i zobowiązań odnotowanych na przedmiotowych kontach, który to wymóg wynikał z art. 26 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którymi to przepisami - jednostki przeprowadzają na ostatni dzień każdego roku obrotowego inwentaryzację: 1) aktywów finansowych; należności, w tym udzielonych pożyczek oraz powierzonych kontrahentom własnych składników aktywów – drogą uzyskania od kontrahentów potwierdzeń prawidłowości wykazanego w księgach rachunkowych jednostki stanu tych aktywów oraz wyjaśnienia

i rozliczenia ewentualnych różnic; 2) należności spornych i wątpliwych, a w bankach również należności zagrożonych, należności i zobowiązań wobec osób nieprowadzących ksiąg rachunkowych, z tytułów publicznoprawnych, a także aktywów i pasywów niewymienionych art. 26 ust.1 pkt 1 i 2 oraz wymienionych w pkt 1 i 2, jeżeli przeprowadzenie ich spisu z natury lub uzgodnienie z przyczyn uzasadnionych nie było możliwe - drogą porównania danych ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami i weryfikacji wartości tych składników;

- nie objęto inwentaryzacją składników majątku na łączną wartość 579.578,99 zł, które zaewidencjonowano w księgach rachunkowych w grudniu 2017 roku. Z zapisów ewidencji księgowej konta 011 (obroty grudnia) wynikało, że dla części składników właściwą metodą inwentaryzacji byłby spis z natury. Z uwagi na fakt przyjęcia ich na stan majątku po dniu 30 listopada 2017 roku należało przeprowadzić weryfikację składników majątku w myśl art. 26 ust. 3 pkt 1 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którym - termin i częstotliwość inwentaryzacji, określone w ust. 1, uważa się za dotrzymane, jeżeli inwentaryzację składników aktywów - z wyłączeniem aktywów pieniężnych, papierów wartościowych, produktów w toku produkcji oraz materiałów, towarów i produktów gotowych, określonych w art. 17 ust. 2 pkt 4 - rozpoczęto nie wcześniej niż 3 miesiące przed końcem roku obrotowego, a zakończono do 15 dnia następnego roku, ustalenie zaś stanu nastąpiło przez dopisanie lub odpisanie od stanu stwierdzonego drogą spisu z natury lub potwierdzenia salda - przychodów i rozchodów (zwiększeń i zmniejszeń), jakie nastąpiły między datą spisu lub potwierdzenia a dniem ustalenia stanu wynikającego z ksiąg rachunkowych, przy czym stan wynikający z ksiąg rachunkowych nie może być ustalony po dniu bilansowym.

Odpowiedzialność za stwierdzone nieprawidłowości ponoszą pracownicy jednostki w zakresie wskazanym w protokole kontroli.

II.

Informując o powyższych nieprawidłowościach proszę Pana Burmistrza o podjęcie działań mających na celu ich wyeliminowanie oraz zapobieżenie występowaniu w przyszłości. W związku z powyższym RIO w Łodzi kieruje następujące **wnioski pokontrolne**:

1. Zapewnić zgodność postanowień Regulaminu organizacyjnego Urzędu Miasta i Gminy w Białej Rawskiej z faktycznie funkcjonującą strukturą organizacyjną tego Urzędu.
2. Dokonać analizy obowiązujących w jednostce unormowań dotyczących procedur kontroli zarządczej, uwzględniając uwagi zawarte w pierwszej części wystąpienia pokontrolnego.

3. Dokumentować czynności związane z wykonywaniem obowiązków w zakresie oceny stanu funkcjonowania kontroli zarządczej w Urzędzie Miasta i Gminy w Białej Rawskiej.
4. Zapewnić prawidłowe prowadzenie ksiąg rachunkowych dla Gminy Biała Rawska oraz dla Urzędu Miasta i Gminy Biała Rawska, w szczególności zgodnie z wymogami art. 13 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości, uwzględniając uwagi zawarte w pierwszej części wystąpienia pokontrolnego.
5. Ewidencji poszczególnych operacji gospodarczych dokonywać zgodnie z zasadami określonymi w przepisach rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 roku w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.
6. Zdarzenia gospodarcze ujmować w księgach rachunkowych w oparciu o prawidłowo sporządzone dowody księgowe, zgodnie z wymogami określonymi w art. 21 ust. 1 ustawy o rachunkowości, w szczególności w zakresie dekretacji dowodu księgowego.
7. Dokonać analizy stosowanego w jednostce systemu identyfikowania dowodów księgowych.
8. Zapewnić prawidłowe ustalanie i wykazywanie w sprawozdaniach budżetowych Rb – PDP oraz Rb-27S skutków finansowych obniżenia górnych stawek podatkowych, w zakresie podatku od nieruchomości oraz podatku od środków transportowych oraz skutków finansowych wynikający ze zwolnień i ulg w podatkach i opłatach wprowadzonych przepisami uchwał Rady Miejskiej, zgodnie z wymogami określonymi w § 3 ust. 1 pkt 9 i pkt 10, Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego, stanowiącej załącznik nr 36 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 roku w sprawie sprawozdawczości budżetowej.
9. Sprawozdania z operacji finansowych Rb-Z sporządzać zgodnie z wymogami określonymi w Instrukcji sporządzania sprawozdań, stanowiącej załącznik nr 9 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 roku w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych.
10. Egzekwować od jednostek organizacyjnych Gminy Biała Rawska prawidłowe sporządzanie jednostkowych sprawozdań budżetowych Rb-27S oraz kwartalnych sprawozdań w zakresie operacji finansowych Rb-Z, zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 roku w sprawie sprawozdawczości budżetowej oraz rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 roku w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych.

11. Sprawozdania finansowe jednostki samorządu terytorialnego sporządzać zgodnie z wymogami określonymi w przepisach rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 roku w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, zapewniając prawidłowe wykazywanie danych w poszczególnych pozycjach aktywów i pasywów.
12. Zapewnić rzetelne prezentowanie w wieloletniej prognozie finansowej danych dotyczących kwot przypadających w poszczególnych latach rozchodów, zgodnie z wymogiem wynikającym z art. 226 ust.1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych.
13. Podjąć czynności w celu wyjaśnienia prawidłowości opodatkowania podatników wskazanych w pierwszej części wystąpienia pokontrolnego.
14. Zapewnić przestrzeganie art. 272, art. 274 § 1 i art. 274a § 1 i 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa, zgodnie z którymi - organ podatkowy dokonuje czynności sprawdzających mających na celu ustalenie stanu faktycznego w zakresie niezbędnym do stwierdzenia zgodności stanu faktycznego z przedstawionymi dokumentami, a w razie wątpliwości co do poprawności złożonej deklaracji organ podatkowy może wezwać do udzielenia, w wyznaczonym terminie, niezbędnych wyjaśnień lub uzupełnienia deklaracji, wskazując przyczyny podania w wątpliwość rzetelności danych w niej zawartych.
15. Analityczne konta rozrachunkowe podatników prowadzić zgodnie z regułami wynikającymi z przepisów rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 25 października 2010 roku w sprawie zasad rachunkowości oraz planów kont dla organów podatkowych jednostek samorządu terytorialnego, w szczególności dla każdego podatnika prowadzić odrębne konto w ramach danego podatku.
16. Zapewnić by decyzje w sprawach ulg w zapłacie należności podatkowych wydawały osoby posiadające do tych czynności stosowane upoważnienie, wydane przez organ podatkowy na podstawie art. 143 § 1 ustawy Ordynacja podatkowa.
17. Zapewnić prawidłowe formułowanie treści rozstrzygnięć w wydawanych decyzjach dotyczących ulg w zapłacie podatków.
18. Instytucję umorzenia stosować tylko do zaległości podatkowych, tj. do podatków, co do których upłynął termin płatności.
19. Zapewnić monitorowanie procesów związanych z realizacją zaplanowanych dochodów majątkowych w celu dokonania stosownych zmian w uchwale budżetowej i w wieloletniej prognozie finansowej.
20. Przetargi na zbycie nieruchomości przeprowadzać przestrzegając uregulowań zawartych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 14 września 2004 roku

w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości.

21. Umowy dotyczące zbycia nieruchomości gminnych zawierać z zachowaniem terminu wynikającego z art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami.
22. Wysokość stawek procentowych opłat rocznych z tytułu użytkowania wieczystego gruntów ustalać z zachowaniem przepisów art. 72 ust. 3 ustawy o gospodarce nieruchomościami.
23. Dokonać rozliczenia nadpłaty w opłacie za użytkowanie wieczyste nieruchomości gminnych należących do GS „Samopomoc Chłopska”.
24. Systematycznie i terminowo podejmować czynności zmierzające do wyegzekwowania dochodów wynikających z gospodarowania majątkiem Miasta i Gminy Biała Rawska, mając w szczególności na uwadze upływ terminów przedawnienia określonych w art. 118 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny oraz wskazane w art. 123 ww. ustawy czynności, które przerywają bieg przedawnienia.
25. W wykazach nieruchomości przeznaczonych do oddania w dzierżawę zamieszczać wszystkie dane wymagane przepisem art. 35 ust. 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami.
26. Podjąć działania mające na celu opracowanie jasnych i precyzyjnych kryteriów oceny ofert w otwartych konkursach na realizację zadania publicznego z zakresu kultury fizycznej i sportu. Zapewnić ich przestrzeganie przy ocenie ofert w trakcie procedury przeprowadzania konkursu.
27. Udzielając zamówień publicznych zapewnić przestrzeganie art. 26 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 roku Prawo zamówień publicznych, zgodnie z którym – jeżeli wykonawca nie złożył oświadczenia, o którym mowa w art. 25a ust. 1, oświadczeń lub dokumentów potwierdzających okoliczności, o których mowa w art. 25 ust. 1, lub innych dokumentów niezbędnych do przeprowadzenia postępowania, oświadczenia lub dokumenty są niekompletne, zawierają błędy lub budzą wskazane przez zamawiającego wątpliwości, zamawiający wzywa do ich złożenia, uzupełnienia lub poprawienia lub do udzielania wyjaśnień w terminie przez siebie wskazanym, chyba że mimo ich złożenia, uzupełnienia lub poprawienia lub udzielenia wyjaśnień oferta wykonawcy podlega odrzuceniu albo konieczne byłoby unieważnienie postępowania.
28. Przestrzegać art. 86 ust. 5 ustawy Prawo zamówień publicznych, w zakresie obowiązku podania przed otwarciem ofert kwoty, jaką zamawiający zamierza przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia.
29. Przy udzielaniu zamówień publicznych o wartości poniżej 30.000 euro, do których zamawiający nie stosuje przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych, zapewnić przestrzeganie ustalonych przez zamawiającego warunków postępowania poprzedzającego zawarcie umowy.

30. Zapewnić przeprowadzenie inwentaryzacji składników majątku zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości i unormowaniami wewnętrznymi.

Podając powyższe do wiadomości, zgodnie z art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 7 października 1992 roku o regionalnych izbach obrachunkowych, proszę Pana Burmistrza o przesłanie informacji o sposobie wykonania zaleceń pokontrolnych lub przyczynach ich niewykonania w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 9 ust. 4 ww. ustawy, do wniosków zawartych w II części wystąpienia pokontrolnego przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń do Kolegium Izby.

Zastrzeżenie składa właściwy organ jednostki kontrolowanej w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego za pośrednictwem Prezesa Izby.

Podstawą zgłoszenia zastrzeżenia może być tylko zarzut naruszenia prawa poprzez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie.

Bieg terminu, o którym mowa wyżej, ulega zawieszeniu na czas rozpatrzenia zastrzeżeń, w odniesieniu do wniosków pokontrolnych objętych zastrzeżeniem.

Do wiadomości:

Przewodniczący Rady Miejskiej w Białej Rawskiej,

Przewodniczący Komisji Rewizyjnej Rady Miejskiej w Białej Rawskiej,

aa.

